

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **H. V.**, zast. JUDr. Vlastislavem Peřinou, advokátem se sídlem v Chrudimi, Resselovo nám. 135, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové, pobočky v Pardubicích ze dne 28. 4. 2005, č. j. 52 Az 2/2005 – 58,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne ze dne 28. 4. 2005, č. j. 52 Az 2/2005 - 58, zamítl Krajský soud v Hradci Králové, pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“) žalobu žalobce proti rozhodnutí ministerstva vnitra ze dne 18. 12. 2003, č. j. OAM-1984/CU-06-P08-R2-2001, kterým žalovaný neudělil žalobci azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně vyslovil, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost.

Kasační stížnost stěžovatel podává z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném právním posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti rozsudku, zmatečnosti řízení pře soudem

spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení. Stěžovatel zdůrazňuje, že je v řízení zastoupen advokátem, plnou moc předložil při podání žaloby. Dále uvádí, že zástupci nebyl doručen rozsudek soudu prvního stupně a soud prvního stupně se zástupcem stěžovatele nejednal, čímž bylo porušeno právo stěžovatele na obhajobu a nebyly splněny podmínky řízení. Stěžovatel uvádí, že předchozí rozsudek krajského soudu byl Nejvyšším správním soudem zrušen pro nesrozumitelnost, když tento hovořil o osobě, která se stěžovatelem nemá nic společného. Za tohoto stavu, kdy soud v novém rozsudku zcela mění skutková zjištění, měl nařídit jednání, aby tyto skutečnosti ověřil. Soud nemůže bez součinnosti účastníků měnit svá zjištění. Soud měl nařídit jednání, když navíc nebyly splněny podmínky pro rozhodnutí bez nařízení jednání. Soud zástupce stěžovatele nevyzval, zda může takto rozhodnout. Dokazování, oznámené jako odkaz soudu na jeho databázi, je nedovolené, předmětem řízení a dokazování mohou být jen ty skutečnosti, které lze zjistit ze spisu. Stěžovatel hodnověrně doložil, že je pronásledován pro své socioekonomické postavení (lépe pro své znalosti), bez možnosti dosáhnout ochrany ve svém domovském státě, soud by také mohl zohlednit jeho příbuzenské poměry.

Stěžovatel navrhuje rozsudek krajského soudu zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení. Zároveň stěžovatel žádá o přiznání odkladného účinku.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil dne 22. 6. 2005, přitom odkazuje na správní spis. Navrhuje odkladný účinek podané kasační stížnosti nepřiznat.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z přeloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel podal dne 11. 5. 2001 žádost o azyl, v níž uvedl, že Ukrajinu opustil v říjnu roku 1999 z obavy před pronásledováním ze strany mafie. Prodával na tržišti a členové zločineckých skupin po něm požadovali výpalné. V rámci pohovoru konaného dne 17. 5. 2001 sdělil, že byl v letech 1981 až 1995 zaměstnán v bance, odkud byl propuštěn, neboť banka vykazovala ztrátu. Stěžovatele začali kontaktovat členové mafie a požadovali po něm spolupráci. Chtěli znát, jakým způsobem se převážejí peníze, jak je převoz zabezpečen a zda stěžovatel nevlastní

náboje do zbraní. O problémech se členy mafie stěžovatel informoval policii, která mu sdělila, že mu pomůže až v momentě, kdy bude fyzicky napaden, v případě telefonického vyhrožování nic dělat nemůže. V té době stěžovatel prodával na tržnici zboží z Polska. Členové mafie po něm i v tomto případě požadovali peníze. Opakovaně mu vyhrožovali fyzickou újmou, zabavením automobilu i usmrcením. Naposledy byl z jejich strany kontaktován v roce 1999. Společně s matkou se rozhodl vycestovat. Uvedl, že jeho příbuzní pocházejí z bývalého Československa. O přestěhování v rámci Ukrajiny neuvažoval, neboť členové mafie by ho našli všude. V případě návratu se obává opakovaných problémů s mafií, neboť tato pořád telefonuje jeho matce.

Na základě výsledků správního řízení vydal žalovaný dne 18. 12. 2003 rozhodnutí, kterým stěžovateli neudělil azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně vyslovil, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Stěžovatel podal proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu. V této žalovanému vytkl celou řadu procesních pochybení. Namítal, že je na Ukrajině terčem útoků zločineckých skupin, jejichž jednání musí považovat za pronásledování a ohrožení svého života. Stát, jehož je stěžovatel občanem, mu nedokázal poskytnout potřebnou ochranu nebo spíše nechtěl, protože policie měla snahu krýt nezákonná jednání. Dle jeho názoru splňuje podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 a § 14 zákona o azylu a taktéž se na něj vztahují překážky vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona.

Krajský soud na základě podané žaloby rozhodnutí žalovaného přezkoumal a dne 21. 5. 2004 vydal kasační stížností napadený rozsudek, kterým žalobu stěžovatele zamítl.

Kasační stížností stěžovatel napadl rozsudek krajského soudu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a), c) a d) zákona č. 150/2002 Sb. s. ř. s.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Tvrzená nezákonnost, spočívající v nesprávném právním posouzení věci soudem v předcházejícím řízení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Tvrzenou nezákonnost podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřuje stěžovatel v nesprávném posouzení splnění podmínek pro udělení azylu. Stěžovatel má za to, hodnověrně doložil, že je pronásledován pro své socioekonomické postavení (lépe pro své znalosti), bez možnosti dosáhnout ochrany ve svém domovském státě. Soud by také mohl zohlednit jeho příbuzenské poměry.

S názorem stěžovatele se Nejvyšší správní soud neztotožňuje.

Podle ust. § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má,

nebo, v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ust. § 2 odst. 6 cit. zákona se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Z předloženého spisového materiálu je zřejmé, že stěžovatel v průběhu správního řízení neuvedl žádné skutečnosti, které by byly podřaditelné pod důvody pro udělení azylu podle ust. § 12 zákona o azylu. Důvodem pro podání žádosti o azyl byly, jak správně žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl, obavy před pronásledováním ze strany mafie. Za této situace žalovaný v rozhodnutí správně usoudil, že podmínky pro udělení azylu podle ust. § 12 v daném případě splněny nejsou.

Stejně tak v souladu se zákonem posoudil předmětnou kauzu krajský soud, když vázán rozsahem žalobních bodů stěžovatele došel k závěru, že žalovaný nesplňuje podmínky pro udělení azylu, neboť neprokázal, že by byl v zemi původu pronásledován pro svou rasu, náboženství, národnost, příslušnost k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Tyto skutečnosti ostatně stěžovatel v průběhu azylové řízení ani netvrdil. Jím tvrzené pronásledování ze strany mafie není ve vztahu k udělení azylu relevantní.

V této souvislosti odkazuje Nejvyšší správní soud na usnesení Ústavního soudu ze dne 15. března 2004 č. IV. ÚS 12/04, ve kterém vymezil Ústavní soud institut azylu následovně: *„Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování. Proto např. porušování hospodářských, sociálních a kulturních práv, jejichž požívání je do značné míry závislé na stupni ekonomické vyspělosti příslušné země, nečiní z dané osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, kterou je Česká republika vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 azylového zákona, byť by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnostní, rasové nebo politické skupině; zde by pak podle okolností případu přicházelo v úvahu naplnění podmínek pro udělení azylu.“*

Nejvyšší správní soud tak nezjistil naplnění kasačního důvodu ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel v kasační stížnosti dále uplatňuje kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., neboť namítá, že byl v řízení zastoupen advokátem (plnou moc předložil při podání žaloby) a soud přesto se zástupcem stěžovatele nejednal, když mu

nedoručil rozsudek soudu prvního stupně a tímto bylo dle stěžovatel porušeno jeho právo na obhajobu a nebyly splněny podmínky řízení.

Ani s touto námitkou stěžovatele nelze souhlasit.

Podle § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené zmatečnosti řízení před soudem spočívající v tom, že chyběly podmínky řízení, ve věci rozhodoval vyloučený soudce nebo byl soud nesprávně obsazen, popřípadě bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce.

Tvrzení stěžovatele, že plnou moc předložil při podání žaloby, nevyplývá ze spisového materiálu. Plná moc pro zástupce byla dle spisového materiálu do spisu doložena poté, co bylo řízení ve věci skončeno dne 21. 5. 2004 rozsudkem č. j. 52 Az 10/2004 - 27, a to až dne 8. 7. 2004 spolu s podanou kasační stížností. Plná moc byla udělena JUDr. Peřinovi a je datována 30. 6. 2004. Stěžovatel udělil tuto plnou moc zástupci jako zvláštní plnou moc k zastupování v kasačním řízení u Nejvyššího správního soudu. Zastupování stěžovatele na základě této plné moci skončilo dnem nabytí právní moci rozsudku Nejvyššího správního soudu, dne 20. 5. 2005.

Za situace, kdy stěžovatel v řízení před krajským soudem zahájeném na základě žaloby datované dne 29. 1. 2004, zastoupen nebyl a zrušením rozsudku se řízení vrátilo do stádia před jeho vydáním, pokud stěžovatel krajskému soudu nesdělil, že je v řízení zastupován, nebyl krajský soud povinen nový rozsudek ve věci doručovat zástupci stěžovatele.

Kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. tak nebyl naplněn.

Stěžovatel v kasační stížnosti taktéž dovozuje, že rozhodnutí soudu je nepřezkoumatelné z důvodu nesrozumitelnosti.

Dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) je důvodem podání kasační stížnosti nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé. Za nesrozumitelné tak lze obecně považovat zejména soudní rozhodnutí postrádající základní zákonné náležitosti, rozhodnutí, jehož výrok je vnitřně rozporný, kdy nelze zjistit, zda soud žalobu zamítl nebo o ní odmítl rozhodnout, není zřejmé, o jaké věci bylo rozhodováno a jak o ní bylo rozhodnuto, případy, kdy nelze seznat co je výrok a co odůvodnění a kdy výrok nekoresponduje s odůvodněním, dále rozhodnutí, z něhož není patrné, které osoby jsou jeho adresátem, rozhodnutí s nevhodnou formulací výroku, která má za následek, že rozhodnutí nikoho nezavazuje apod.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel tento bod kasační stížnosti blíže nekonkretizoval, blíže neurčil v čem nesrozumitelnost spatřuje, není tato námitka způsobila bližšímu přezkoumání.

Vadu řízení před soudem pak stěžovatel taktéž spatřuje v tom, že soud nenařídil jednání ve věci. Pro tento postup dle jeho názoru nebyly splněny podmínky, soud zástupce stěžovatele nevyzval, zda může takto rozhodnout.

Nejvyšší správní soud přezkoumal předmětnou námitku stěžovatele a došel k závěru, že podmínky pro rozhodnutí bez nařízení jednání v daném případě splněny byly.

Na straně č. 3 žaloby datované 29. 1. 2004 stěžovatel výslovně souhlasil, aby bylo ve smyslu ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. rozhodnuto v jeho věci bez nařízení jednání. Na výzvu soudu č. j. 52 Az 10/2004 - 18, doručené stěžovateli dne 14. 4. 2004, zda souhlasí s tím, aby bylo ve věci rozhodnuto, se stěžovatel ve stanovené dvoutýdenní lhůtě nevyjádřil. Za této situace, kdy stěžovatel nevyjádřil ve výše uvedené lhůtě svůj nesouhlas s projednáním věci bez jednání, soud žalobu dne 21. 5. 2004 projednal bez jednání. Jak již bylo výše uvedeno, zrušením rozsudku soudu ze dne 21. 5. 2004 se řízení o žalobě vrátilo do stádia před vydáním rozsudku. Pokud stěžovatel svůj souhlas s projednáním žaloby bez nařízení jednání neodvolal, krajský soud nepochybil, pokud stěžovatele znovu ve smyslu ustanovení § 51 odst. 1 s. ř. s. nevyzýval a při opětovném projednání žaloby nenařídil jednání.

Stěžovatel odvozoval povinnost nařídit jednání taktéž od níže uvedených skutečností. Dle názoru stěžovatele za situace, kdy předchází rozsudek krajského soudu byl Nejvyšším správním soudem zrušen pro nesrozumitelnost, neboť tento hovořil o osobě, která se stěžovatelem nemá nic společného a v novém rozhodnutí krajský soud zcela mění skutková zjištění, měl krajský soud nařídit jednání, aby tyto skutečnosti ověřil. Soud nemůže bez součinnosti účastníků měnit svá zjištění.

K tomuto Nejvyšší správní soud uvádí, že předchází rozsudek krajského soudu byl zrušen pro rozpor skutkových zjištění, ze kterých vycházel žalovaný a které tento zjistil v rámci azylového řízení se skutkovými zjištěními uvedenými soudem. Tento nedostatek krajský soud v novém rozsudku odstranil. Skutková zjištění, jež mají oporu ve spisovém materiálu žalovaného, neměnil a nové rozhodnutí ve věci opřel o stav zjištěný v azylovém řízení.

Stěžovatel taktéž napadá dokazování, oznámené jako odkaz soudu na jeho databázi. Dle stěžovatele je nedovolené, neboť předmětem řízení a dokazování mohou být jen ty skutečnosti, které lze zjistit ze spisu.

S tímto názorem se Nejvyšší správní soud neztotožňuje.

Dle ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. vychází soud při přezkoumání rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Krajský soud dokazování ve věci neprováděl. Na straně č. 4 rozsudku pak soud pouze rekapituloval obsah správního spisu. Veškeré dokumenty, ze kterých žalovaný při svém rozhodnutí vycházel, uvedl tento ve svém rozhodnutí. Stěžovatel v žalobě proti těmto nebrojil.

Nejvyšší správní soud je nucen konstatovat, že soudní řízení nebylo postiženou vadou, kterou má na mysli ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a která by mohla mít vliv na zákonnost předmětného rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud s ohledem na shora uvedené neshledal naplnění stěžovatelem uplatňovaných důvodů kasační stížnosti podle ust. § 103 odst. 1 písm. a), c) a d) s. ř. s. a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení

úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 24. března 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu